

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 6Cdo/89/2022
Identifikačné číslo spisu: 1113214006
Dátum vydania rozhodnutia: 25.01.2024
Meno a priezvisko: JUDr. Terézia Mecelová
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2024:1113214006.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobcu JUDr. D. U., narodeného XX. N. XXXX, H. H., M., I. H. XXXX/XX, zastúpeného advokátkou JUDr. Luciou Filipkovou, Banská Bystrica, Sládkovičova 26, proti žalovanej Slovenskej republike, v mene ktorej koná Ministerstvo spravodlivosti Slovenskej republiky, Bratislava, Račianska č. 71, IČO: 00 166 073, za účasti intervenienta na strane žalovanej N.. S. R., F., Q. XXXX/X, zastúpenej splnomocnenkyňou Brázdil & Brázdilová advokátska kancelária s.r.o., Zvolen, Trhová 992/1, IČO: 50 492 934, o zaplatenie 217 088,23 eur s príslušenstvom, o dovolaní žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave z 29. apríla 2020 sp. zn. 15Co/249/2018, takto

rozhodol:

Rozsudok Krajského súdu v Bratislave z 29. apríla 2020 sp. zn. 15Co/249/2018 a rozsudok Okresného súdu Bratislava I z 13. októbra 2017 č. k. 11C/81/2013-89, v spojení s opravným uznesením zo 14. marca 2018 č. k. 11C/81/2013-105, z r u š u j e a v e c v r a c i a Mestskému súdu Bratislava IV na ďalšie konanie.

Odôvodnenie

1. Žalobca sa žalobou došlou pôvodne Okresnému súdu Bratislava I (ďalej len „súd prvej inštancie“) 18. apríla 2013 domáhal voči žalovanej zaplatenia 217 088,23 eur spolu s úrokmi z omeškania. Žalobu odôvodnil tým, že 31. mája 2005 notárka N.. S. R. (v spore ako intervenient na strane žalovanej) spísala notársku zápisnicu N125/2005, Nz 24447/2005, NCRls 24106/2005, ktorá mala predstavovať exekučný titul, pričom exekučný súd uznesením žiadosť súdneho exekútora o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie zamietol s tým, že notárska zápisnica je v rozpore so zákonom. Toto rozhodnutie bolo potvrdené krajským súdom. V danej situácii potom žalobca ako veriteľ nemal možnosť domôcť sa dlžnej finančnej sumy z dôvodu premlčania (1. septembra 2008). Zodpovednosť za škodu spôsobenú notárom pri výkone verejnej moci sa riadi zákonom č. 514/2003 Z. z. o zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci a o zmene niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 514/2003 Z. z.“), v zmysle ktorého zodpovednosť za škodu spôsobenú nezákonným rozhodnutím, resp. jeho nesprávnym úradným postupom nesie štát ako garant zákonného výkonu verejnej moci. V danej veci škoda predstavuje sumu pôžičky, úrok z omeškania a zmluvnú pokutu. Žiadosti o predbežné prerokovanie nároku zo strany Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky (ďalej len

„ministerstvo“) vyhovené nebolo.

2. Súd prvej inštancie rozsudkom z 13. októbra 2017 č. k. 11 C 81/2013-89, v spojení s opravným uznesením zo 14. marca 2018 č. k. 11 C 81/2013-105 žalobu zamietol a žalovanej náhradu trov konania nepriznal. Rozsudok právne zdôvodnil ust. § 6 ods. 1, § 16 ods. 4 a § 19 ods. 1 zákona č. 514/2003 Z. z. Vecne dôvodil, že žalobca sa domáhal náhrady škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím. Nakoľko nedošlo k splneniu záväzku obsiahnutého v notárskej zápisnici, žalobca v postavení veriteľa podal návrh na vykonanie exekúcie na základe notárskej zápisnice, pričom žiadosť súdneho exekútora o udelenie poverenia bola uznesením Okresného súdu Zvolen z 31. decembra 2008 č. k. 27Er/798/2008-9 zamietnutá pre rozpor notárskej zápisnice so zákonom. Voči tomuto rozhodnutiu podal žalobca odvolanie, o ktorom Krajský súd v Banskej Bystrici rozhodol tak, že toto uznesenie potvrdil. Súd prvej inštancie sa nestotožnil so žalobcom, že notárka pri výkone verejnej moci pochybila a v dôsledku uvedeného došlo k premlčaniu pohľadávky žalobcu. Žalobca musel vedieť o tom, že nemal exekučný titul, keďže dlžník uznal svoj dlh skôr, ako mu bol poskytnutý predmet pôžičky. Pôžička bola poskytnutá 31. mája 2008 a dlžníci mali lehotu 3 mesiace na vrátenie tohto dlhu. Finančné prostriedky mali byť vrátené 31. augusta 2005, a to jednorazovou platbou na účet veriteľa. Právo domáhať sa núteného výkonu v exekučnom konaní nastalo pre žalobcu 1. septembra 2005. Právo vyplývajúce z exekučnej notárskej zápisnice sa premlčuje vo všeobecnej premlčacej dobe, pričom oprávnený - žalobca si ho uplatnil až 23. decembra 2008. Právo na náhradu škody možno uplatniť len vtedy, ak rozhodnutie, ktoré nadobudlo právoplatnosť a ktorým bola škoda spôsobená, bolo zrušené alebo zmenené pre nezákonnosť príslušným orgánom. Súd, ktorý rozhoduje o náhrade škody, je viazaný rozhodnutím tohto orgánu. V danej veci neexistuje žiadne rozhodnutie, ktoré by bolo zrušené alebo zmenené pre nezákonnosť. Preto vo veci absentuje prvotný predpoklad vzniku zodpovednosti štátu, ktorým je nezákonné rozhodnutie. Na to, aby žalobcovi bola priznaná náhrada škody musia byť kumulatívne splnené predpoklady, a to nezákonné rozhodnutie, vznik škody a príčinná súvislosť medzi namietaným nezákonným rozhodnutím a vzniknutou škodou. Nakoľko v danej veci absentuje nezákonné rozhodnutie, súd prvej inštancie považoval žalobu za nedôvodnú. Rozhodnutie o trovách konania bolo odôvodnené právne ust. § 255 ods. 1 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilného sporového poriadku v znení neskorších predpisov (ďalej len „CSP“) a vecne úspechom žalovanej v konaní v plnom rozsahu, ktorej však v konaní žiadne trovy nevznikli.

3. Krajský súd v Bratislave (ďalej tiež len „odvolací súd“ a spolu so súdom prvej inštancie tiež len „nižšie súdy“) na odvolanie žalobcu rozsudkom z 29. apríla 2020 sp. zn. 15Co/249/2018 rozsudok súdu prvej inštancie v spojení s opravným uznesením potvrdil ako vecne správny podľa ust. § 387 ods. 1 a 2 CSP, žalovanej priznal nárok na náhradu trov odvolacieho konania v rozsahu 100 % a intervenientovi priznal nárok na náhradu trov prvoinštančného a odvolacieho konania v rozsahu 100 %. Potvrdenie rozsudku súdu prvej inštancie odôvodnil jeho vecnou správnosťou. Uviedol, že v predmetnej veci absentuje prvotný predpoklad vzniku zodpovednosti štátu na náhradu škody, ktorým je nezákonné rozhodnutie, keďže neexistuje žiadne rozhodnutie, ktoré by bolo zrušené alebo zmenené pre nezákonnosť. Medzi spôsoby, akými môže byť spôsobená škoda orgánmi verejnej správy, je aj nezákonné rozhodnutie, pod ktorým sa rozumie akékoľvek rozhodnutie orgánu verejnej moci, ktoré je v rozpore s právnym poriadkom Slovenskej republiky, prípadne so záväzkami, ktoré vyplývajú z medzinárodnej zmluvy, ktorou je Slovenská republika viazaná a ktoré bolo z dôvodu nezákonnosti zrušené alebo zmenené príslušným orgánom. V danom prípade intervenient - notárka pri spisovaní predmetnej notárskej zápisnice o uznaní dlhu a vyhlásení povinnej osoby o súhlase s exekúciou podľa § 41 ods. 2 veta druhá Exekučného poriadku /zákon č. 233/1995 Z. z. o súdnych exekútoroch a exekučnej činnosti (Exekučný poriadok) a o zmene a doplnení ďalších zákonov/ konala v súlade s právnou normou upravujúcou spisovanie notárskych zápisníc. Notárska zápisnica obsahovala všetky zákonom požadované náležitosti. Žalobca nevyužil všetky zákonom predpokladané prostriedky na zabezpečenie svojho práva, pretože ako veriteľ sa mohol domáhať svojho nároku voči dlžníkovi a spoludlžníkom v konaní pred súdom za účelom získania exekučného titulu, čo však neurobil. Zákon č. 514/2003 Z. z. upravuje v § 19 ods. 2 objektívnu desaťročnú premlčaciu dobu, ktorá je určená okamihom doručenia (oznámenia) rozhodnutia, ktorým mala byť škoda spôsobená. Pre plynutie objektívnej desaťročnej premlčacej doby pre uplatnenie nároku na náhradu škody nie je významné, kedy sa poškodený o nezákonnosť rozhodnutia dozvedel, prípadne,

či bol v situácii, ktorá mu uplatnenie práva znemožňovala. Rozhodujúcou z hľadiska plynutia objektívnej premlčacej doby je podľa uvedeného ustanovenia zákona iba skutočnosť, kedy (nezávisle na úrovni vedomia oprávneného účastníka zodpovednostného vzťahu) došlo k vydaniu rozhodnutia, ktoré bolo príčinou vzniku škody. Viedľa tzv. objektívnej premlčacej doby citovaný zákon upravuje pre uplatnenie nároku zo zodpovednosti štátu za škodu spôsobenú nezákonným rozhodnutím aj subjektívnu premlčaciu dobu, začiatok ktorej je daný subjektívne určenými atribútmi. Subjektívna premlčacia doba je trojročná a podľa § 19 ods. 1 uvedeného zákona začína plynúť odo dňa, kedy sa poškodený dozvie o škode a v prípade, ak je podmienkou pre uplatnenie práva na náhradu škody zrušenie rozhodnutia, plynie premlčacia doba odo dňa doručenia zrušujúceho rozhodnutia. Nebolo možné sa stotožniť s odvolacou námietkou žalobcu, že spoliehajúc sa na prezumpciu správnosti notárskej zápisnice ako verejnej listiny sa domnieval, že premlčacia doba je daná podľa § 110 ods. 1 veta druhá Občianskeho zákonníka (zákon č. 40/1964 Občiansky zákonník v znení neskorších predpisov), a tak premlčanie jeho pohľadávky voči dlžníkom vzhľadom na uznávací prejav, ktorý považoval subjektívne za platný a zákonný, by nastalo 31. augusta 2015. Prvoinštančný súd náležitým spôsobom v odôvodnení napadnutého rozsudku vysvetlil, z akého dôvodu považoval nárok žalobcu za premlčaný, s ktorým odôvodnením sa odvolací súd stotožnil. K nevypočutiu svedka odvolací súd uviedol, že v odvolaní žalobca vôbec neuviedol meno svedka, ktorého výsluch nebol na pojednávaní pripustený, keď zo zápisnice o pojednávaní 13. októbra 2017 vyplýva, že súd prvej inštancie zamietol iba návrh právneho zástupcu žalobcu na vypočutie N. R., ktorá v konaní vystupuje ako intervenient na strane žalovanej, nie ako svedok. Odvolací súd považoval rozhodnutie súdu prvej inštancie za odôvodnené v súlade so zákonom (§ 220 ods. 2 CSP). Rozhodnutie o trovách konania bolo právne odôvodnené ust. § 396 ods. 1, § 255 ods. 1 v spojení s § 262 ods. 1 a 2 CSP a vecne úspechom žalovanej v odvolacom konaní v plnom rozsahu, pričom tieto patria i intervenientovi na jej strane (a keďže prvoinštančný súd opomenul pri intervenientovi rozhodnúť o trovách prvoinštančného konania, odvolací súd tieto priznal vo svojom rozhodnutí).

4. Proti tomuto rozsudku odvolacieho súdu podal žalobca (ďalej aj „dovolateľ“) dovolanie. Dovolanie odôvodnil ustanovením § 420 písm. f/ CSP (súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces) a § 421 ods. 1 písm. b/ CSP, t.j. nesprávnym právnym posúdením veci odvolacím súdom v otázke, ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená. Navrhol zrušiť rozsudok odvolacieho súdu a vec mu vrátiť na ďalšie konanie. Uviedol, že odvolací súd pochybil tým, že nedoplnil dokazovanie (keď súd prvej inštancie nepripustil výsluch žalobcu a intervenienta). Odôvodnenie rozsudku odvolacieho súdu považuje za nepresvedčivé a nedostatočné, nakoľko sa vo svojom odôvodnení stotožnil s odôvodnením rozsudku súdu prvej inštancie a neprihliadol na skutočnosti uvedené v odvolaní. K nesprávnemu právnemu posúdeniu uviedol, že pri výklade ust. § 19 ods. 2 zákona č. 514/2003 Z. z. (premlčacia lehota) použil odvolací súd reštriktívny výklad, čím poškodil žalobcu na jeho právach, pretože zúžil jeho možnosti na využitie práv priznaných právnym poriadkom Slovenskej republiky. S ohľadom na princípy uplatňované v právnom štáte, medzi ktoré patrí aj princíp právnej istoty, resp. prezumpcia správnosti rozhodnutia vydaného štátom určenou a na to splnomocnenou osobou viazanou pri svojej činnosti právnym poriadkom Slovenskej republiky, nemôže žalobca niesť zodpovednosť za to, že daná notárska zápisnica nie je spôsobilým exekučným titulom. Za túto skutočnosť zodpovedá notár ako súdny komisár, pretože je jedinou osobou splnomocnenou štátom na vyhotovovanie notárskych zápisníc. Nesprávne právne posúdenie sa týka aj posúdenia námietky premlčania. Dodal, že samotnými súdmi bola notárska zápisnica posúdená ako v rozpore so zákonom, a preto nemohla slúžiť ako exekučný titul. Platný právny poriadok neobsahuje žiadne zákonné ustanovenie, na základe ktorého sa môže žalobca domáhať nezákonnosti, resp. neplatnosti notárskej zápisnice, príp. jej zrušenia. Predpokladom vzniku základného práva na náhradu škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím podľa článku 46 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky (ústavný zákon SNR č. 460/1992 Zb. v znení neskorších ústavných zákonov, ďalej tiež len „ústava“) je vydanie aktu aplikácie práva orgánom výkonnej moci alebo súdnou mocou so zákonom určenými náležitosťami rozhodnutia. Ústavnú zodpovednosť za škodu spôsobenú nezákonným rozhodnutím alebo nesprávnym úradným postupom musí štát prevziať aj vtedy, ak škodu spôsobí subjekt práva, ktorý síce nie je vyslovene označený za štátny orgán, ale ktorý v mene štátu koná.

5. Žalovaná navrhla dovolanie ako neprípustné odmietnuť, resp. ako nedôvodné zamietnuť. Rozsudky nižších súdov nemožno považovať za nepreskúmateľné či nedostatočne odôvodnené. Žalovaná poukázala i na dôvody zamietnutia žaloby (neexistencia nezákonného rozhodnutia a premlčanie), ktoré vyplynuli z listinných dôkazov, pričom nižšie súdy vec správne právne posúdili (navyše dovolacia otázka nebola riadne vymedzená). Teda dovolanie nie je dôvodné a pokiaľ ide o vadu zmätočnosti (§ 420 písm. f/ CSP), v tomto prípade nie je dovolanie žalobcu ani prípustné.

6. Intervenientka sa stotožnila s vyjadrením žalovanej. Dovolanie považuje za procesne neprípustné, a preto ho navrhla odmietnuť.

7. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“ alebo „dovolací súd“) ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana, v ktorej neprospech bolo vydané napadnuté rozhodnutie (§ 424 CSP), za splnenia tiež podmienok zastúpenia strany a spísania dovolania v súlade so zákonom (§ 429 ods. 1 CSP), bez nariadenia pojednávania (§ 443, časť vety pred bodkočiarkou CSP) dospel k záveru, že dovolanie žalobcu je prípustné a tiež dôvodné.

8. Dovolanie je mimoriadny opravný prostriedok. Mimoriadnej povahy dovolania zodpovedá aj právna úprava jeho prípustnosti. V zmysle § 419 CSP je proti rozhodnutiu odvolacieho súdu dovolanie prípustné, (len) ak to zákon pripúšťa. To znamená, že ak zákon výslovne neuvádza, že dovolanie je proti tomu-ktorému rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, nemožno také rozhodnutie (úspešne) napadnúť dovolaním. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v ustanoveniach § 420 a § 421 CSP.

9. Podľa § 420 písm. f/ CSP dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

10. Podľa § 421 ods. 1 CSP dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, a/ pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe odvolacieho súdu, b/ ktorá v rozhodovacej praxi odvolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo c/ je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

11. Žalobca vyvodzoval prípustnosť svojho dovolania z ustanovenia § 420 písm. f/ CSP a § 421 ods. 1 písm. b/ CSP. Dovolací súd, vychádzajúc z konštrukcie dovolacieho konania v podmienkach aktuálnej právnej úpravy civilného sporového procesu a tiež z ostatného záveru veľkého senátu občianskoprávneho kolégia najvyššieho súdu o prípustnosti kumulácie dovolacích dôvodov podľa § 420 a § 421 CSP (v tejto súvislosti porovnaj uznesenie najvyššieho súdu z 21. marca 2018 sp. zn. 1VCdo/1/2018), preto pristúpil ku skúmaniu existencie dovolacích dôvodov (a tiež dôvodov prípustnosti dovolania), uplatnených dovolaním v tejto veci, podľa chronológie priradenej im ustanoveniami zákona, ktorého sú súčasťou.

12. Z hľadiska prípustnosti dovolania podľa § 420 písm. f/ CSP nie je významný subjektívny názor dovolateľa tvrdiaceho, že sa súd dopustil vady zmätočnosti v zmysle tohto ustanovenia; rozhodujúce je výlučne zistenie (záver) odvolacieho súdu, že k tejto procesnej vade skutočne došlo (1Cdo/42/2017, 2Cdo/20/2017, 3Cdo/41/2017, 4Cdo/131/2017, 7Cdo/113/2017, 8Cdo/73/2017). Dovolací súd preto posudzoval opodstatnenosť argumentácie dovolateľa, že v konaní (pred odvolacím súdom) došlo k ním tvrdenej vade zmätočnosti.

13. Pojmovým znakom vady zmätočnosti uvedenej v ustanovení § 420 písm. f/ CSP je, že k nej došlo nesprávnym „procesným“ postupom súdu, ktorý znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Pojem „procesný

postup“ bol vysvetlený už vo viacerých rozhodnutiach najvyššieho súdu tak, že sa ním rozumie faktická, vydaniu konečného rozhodnutia predchádzajúca činnosť alebo nečinnosť súdu, teda sama procedúra prejednávania veci (to, ako súd viedol konanie), znemožňujúca strane sporu (skôr a dnes ešte v mimosporových konaniach stále účastníkovi konania) realizáciu jej procesných oprávnení a máriaca možnosti jej aktívnej účasti na konaní (tu por. R 129/1999 a 1Cdo/202/2017, 2Cdo/162/2017, 3Cdo/22/2018, 4Cdo/87/2017, 5Cdo/112/2018, 7Cdo/202/2017 a 8Cdo/85/2018). Podstatou práva na spravodlivý súdny proces je možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na nestrannom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym poriadkom. Integrovanou súčasťou tohto práva je právo na relevantné, zákonu zodpovedajúce konanie súdov a iných orgánov Slovenskej republiky.

14. V danej veci dovolateľ namietal, že odôvodnenie rozsudku odvolacieho súdu považuje za nepresvedčivé a nedostatočné, nakoľko odvolací súd neprihliadol na skutočnosti uvedené v odvolaní. Reštriktívnym výkladom poškodil žalobcu. Odvolací súd pochybil tým, že nedoplnil dokazovanie (keď súd prvej inštancie nepripustil výsluch žalobcu a intervenienta).

15. Vo vzťahu k nevykonaniu výsluchu žalobcu dovolací súd uvádza, že výsluch strany je iba jedným z dôkazných prostriedkov (§ 187 ods. 2 CSP) a tento súd hodnotí ako každý iný dôkaz. V civilnom sporovom konaní je výsluch strany iba podporným dôkazom. Výsluch strany môže súd vykonať vtedy, ak tvrdenú skutočnosť nemožno preukázať inak.

16. Nevykonanie dôkazu výsluchom účastníka konania/strany nie je postupom, ktorým súd odňal účastníkovi možnosť konať pred súdom podľa § 237 písm. f/ zákona č. 99/1963 Zb. Občianskeho súdneho poriadku účinného do 30. júna 2016 (rozhodnutie najvyššieho súdu sp. zn. 2Cdo/96/99). Najvyšší súd to vyjadril už v rozhodnutí uverejnenom v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky ako judikát R 37/1993, v ktorom vysvetlil, že prípadné nevykonanie určitého dôkazu môže mať za následok len neúplnosť skutkových zistení (vedúcu prípadne k vydaniu nesprávneho rozhodnutia), nie však procesnú vadu zmätočnosti znemožňujúcu realizáciu procesných oprávnení účastníka konania (porov. i R 125/1999). Podľa právneho názoru odvolacieho súdu ani po novej právnej úprave civilného sporového konania (dopadajúcej na dané konanie), ktorá nadobudla účinnosť 1. júla 2016, nie je dôvodom zakladajúcim prípustnosť dovolania v zmysle § 420 písm. f/ CSP.

17. Povinnosť uskutočniť výsluch strany civilného sporu nie je absolútna. Ak súd nevykoná dôkaz výsluchom sporovej strany, bez ďalšieho nedochádza k porušeniu práva na spravodlivý proces (R 21/2017, uznesenie najvyššieho súdu z 30. novembra 2016 sp. zn. 1Cdo/8/2016).

18. Najvyšší súd ďalej pripomína, že nedostatočné zistenie skutkového stavu, nevykonanie všetkých navrhovaných dôkazov alebo nesprávne vyhodnotenie niektorého dôkazu nie je v rozhodovacej praxi odvolacieho súdu považované za vadu konania v zmysle ustanovenia § 420 písm. f/ CSP (1Cdo/41/2017, 2Cdo/232/2017, 3Cdo/26/2017, 4Cdo/56/2017, 5Cdo/90/2017, 7Cdo/11/2017, 8Cdo/187/2017). Súlad tohto právneho názoru s Ústavou posudzoval Ústavný súd Slovenskej republiky, nedospel však k záveru o jeho ústavnej neudržateľnosti (II. ÚS 465/2017). Dovolací súd dopĺňa, že je iba vecou súdu posúdiť, či je pre rozhodnutie potrebné vykonanie toho alebo onoho dôkazu.

19. Vyššie uvedené námietky žalobcu dovolací súd preto nepovažoval za dôvodné.

20. K odôvodneniu rozhodnutia odvolacieho súdu, resp. nižších súdov dovolací súd uvádza, že jedným z aspektov práva na spravodlivý proces, ktorý je chránený v čl. 46 ods. 1 Ústavy a čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (príloha oznámenia FMZV ČSFR č. 209/1992 Zb., ďalej len „Dohovor“), je okrem práva domáhať sa svojho práva na nezávislom a nestrannom súde (prístup k súdu) aj právo na určitú kvalitu súdneho konania, ktorej súčasťou je aj právo účastníka na dostatočné odôvodnenie súdneho rozhodnutia. Právo na riadne odôvodnenie súdneho rozhodnutia síce neznamená, že súd musí dať podrobnú odpoveď na každý argument účastníka konania, avšak z odôvodnenia

rozhodnutia musia byť zrejmé všetky pre rozhodnutie podstatné skutočnosti objasňujúce skutkový a právny základ rozhodnutia.

21. Včlenením formulácie o práve na spravodlivý súdny proces do textu zákona (§ 420 písm. f/ CSP) sa požiadavky na odôvodnenie rozhodnutia neliberalizovali, ale naopak, sprísnilo (IV. ÚS 314/2020, ZNaU 69/2020).

22. Ak sa odvolací súd v celom rozsahu stotožňuje s odôvodnením napadnutého rozhodnutia, môže sa v odôvodnení obmedziť len na skonštatovanie správnosti dôvodov napadnutého rozhodnutia, prípadne doplniť na zdôraznenie správnosti napadnutého rozhodnutia ďalšie dôvody (§ 387 ods. 2 CSP); odvolací súd sa však v odôvodnení musí zaoberať podstatnými vyjadreniami strán prednesenými v konaní na súde prvej inštancie, ak sa s nimi nevysporiadal v odôvodnení rozhodnutia súd prvej inštancie a rovnako sa odvolací súd musí vysporiadať s podstatnými tvrdeniami uvedenými v odvolaní (§ 387 ods. 3 CSP).

23. Odvolací súd sa v odôvodnení svojho rozsudku náležite nevysporiadal s argumentáciou žalobcu uvádzanou už v konaní pred súdom prvej inštancie a zopakovanou v odvolacom konaní, ktorá si vyžadovala špecifickú odpoveď. Išlo predovšetkým o argumentáciu, že ústavnú zodpovednosť za škodu spôsobenú nezákonným rozhodnutím alebo nesprávnym úradným postupom musí štát prevziať aj vtedy, ak škodu spôsobí subjekt práva, ktorý síce nie je vyslovene označený za štátny orgán, ale ktorý v mene štátu koná. Nižšie súdy vôbec neskúmali namietanú oprávnenosť žaloby z pohľadu nesprávneho úradného postupu, na ktorý žalobca hoci len okrajovo, ale poukázal (pozn. v rozhodnom období zákon č. 514/2003 Z. z. neobsahoval ustanovenie, v zmysle ktorého pri uplatnení nároku na súde môže poškodený požadovať úhradu len z titulu, ktorý bol predbežne prerokovaný). V tejto súvislosti dáva dovolací súd do pozornosti nižším súdom rozhodnutie najvyššieho súdu sp. zn. 3Cdo/3/2018 (publikované v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky ako judikát R 25/2019), ktoré sa uvedenou problematikou zaoberalo (notárska zápisnica, nesprávny úradný postup i premlčacia lehota; pozn.: zákon č. 514/2003 Z. z. používa pojem premlčacia lehota). V zmysle tohto rozhodnutia nesprávny úradný postup tkvie v spísaní notárskej zápisnice nespôsobilej poslúžiť za exekučný titul.

24. Keďže odvolací súd ako i súd prvej inštancie neskúmali vec z právne významných hľadísk, porušili základné právo žalobcu na spravodlivý súdny proces, čím došlo k procesnej vade v zmysle § 420 písm. f/ CSP.

25. Dovolacím súdom konštatovaná procesná vada zmätočnosti uvedená v ustanovení § 420 písm. f/ CSP zakladá prípustnosť dovolania; zároveň je však tiež dôvodom, so zreteľom na ktorý musí dovolací súd napadnuté rozhodnutie bez ďalšieho zrušiť. Rozhodovacia prax najvyššieho súdu sa pritom do 30. júna 2016 ustálila na tom, že ak v konaní došlo k procesnej vade zmätočnosti znemožňujúcej strane realizáciu jej procesných oprávnení, dovolací súd napadnuté rozhodnutie zruší bez toho, aby sa zaoberal správnosťou právnych záverov, na ktorých spočíva zrušované rozhodnutie súdu (1Cdo/44/2015, 2Cdo/111/2014, 3Cdo/4/2012, 4Cdo/263/2013, 5Cdo/241/2013, 6Cdo/591/2015, 7Cdo/212/2014, 8Cdo/137/2015) a na tom zotrúva rozhodovacia prax najvyššieho súdu aj po nadobudnutí účinnosti predpisov tvoriacich súčasť rekonštrukcie slovenského civilného procesu (2Cdo/5/2018, 3Cdo/146/2018, 8Cdo/70/2017). Dovolací súd preto v tomto prípade neposudzoval dovolanie z hľadiska opodstatnenosti argumentácie majúcej väzbu na riešenie právnych otázok.

26. Ak je dovolanie dôvodné, dovolací súd napadnuté rozhodnutie zruší (§ 449 ods. 1 CSP). Ak dovolací súd zruší napadnuté rozhodnutie, môže podľa povahy veci vrátiť vec odvolaciemu súdu alebo súdu prvej inštancie na ďalšie konanie, zastaviť konanie, prípadne postúpiť vec orgánu, do ktorého právomoci patrí (§ 450 CSP). Najvyšší súd v súlade s týmito ustanoveniami zrušil napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu v spojení s rozsudkom súdu prvej inštancie a vrátil vec súdu prvej inštancie (v zmysle § 18n ods. 2 zákona č. 371/2004 Z. z. o sídlach a obvodoch súdov Slovenskej republiky a o zmene zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok v znení neskorších predpisov) na ďalšie konanie (dôvod vedúci k zrušeniu rozhodnutia odvolacieho súdu, viedol k zrušeniu i rozhodnutia súdu prvej inštancie), lebo

nápravu nemožno dosiahnuť iba zrušením rozhodnutia odvolacieho súdu (§ 449 ods. 1 a 2 v spojení s § 450 CSP).

27. Ak dovolací súd zruší rozhodnutie a ak vráti vec odvolaciemu súdu alebo súdu prvej inštancie na ďalšie konanie, rozhodne tento súd o trovách pôvodného konania a o trovách dovolacieho konania (§ 453 ods. 3 CSP). Ak bolo rozhodnutie zrušené a ak bola vec vrátená na ďalšie konanie a nové rozhodnutie, súd prvej inštancie a odvolací súd sú viazaní právnym názorom dovolacieho súdu (§ 455 CSP).

28. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.